

YOSH BOLALARGA MILLIY QADRIYATLAR ASOSIDA TARBIYA BERISH

Saxobat Samandarova

Jizzax shahar 16 sonli DMTT direktor o'rinbosari.

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada yosh bolalarga milliy qadriyatlar asosida tarbiya berishning pedagogik va ijtimoiy ahamiyati yoritib berilgan. Tadqiqot jarayonida milliy qadriyatlar tushunchasi, ularning tarbiya jarayonidagi o'rni hamda maktabgacha yoshdagi bolalar ongiga singdirishning samarali usul va vositalari tahlil qilingan. Shuningdek, oila va maktabgacha ta'lim muassasalarining hamkorligi, milliy urf-odatlar, an'analar, xalq og'zaki ijodi namunalaridan foydalanish orqali bolalarda vatanparvarlik, milliy g'urur va ma'naviy barkamollikni shakllantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Maqola natijalari yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashda amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: milliy qadriyatlar, yosh bolalar, tarbiya, ma'naviyat, vatanparvarlik, xalq an'analari.

KIRISH

Har bir jamiyatning kelajagi yosh avlodning qanday tarbiya topishiga bevosita bog'liq. Shu sababli, yosh bolalarni ma'naviy yetuk, axloqan pok, vatanparvar shaxs sifatida tarbiyalash har bir davrning eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, globallashuv jarayonlari kuchaygan bugungi kunda milliy o'zlikni asrab-avaylash, milliy qadriyatlarni yosh avlod ongiga singdirish dolzarb masalaga aylandi.

Maktabgacha yosh davri bolaning shaxs sifatida shakllanishida muhim bosqich bo'lib, aynan shu davrda axloqiy fazilatlar, milliy ong va ma'naviy qarashlarning poydevori qo'yiladi. Shu bois, yosh bolalarga milliy qadriyatlar asosida tarbiya berish pedagogik jarayonning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

1. Milliy qadriyatlar tushunchasi va uning mazmuni

Milliy qadriyatlar – bu xalqning asrlar davomida shakllangan urf-odatlar, an'analari, tili, diniy e'tiqodi, madaniyati, tarixiy merosi va ma'naviy boyliklarining majmuasidir. Milliy qadriyatlar jamiyatning ma'naviy poydevorini tashkil etib, avloddan-avlodga meros bo'lib o'tadi.

Milliy qadriyatlarga quyidagilar kiradi:

- vatanparvarlik va milliy g'urur;
- kattalarga hurmat, kichiklarga mehr;
- oila muqaddasligi;
- mehnatsevarlik va halollik;
- milliy urf-odat va an'analar.

Yosh bolalarga milliy qadriyatlarni singdirish orqali ularning ma'naviy olami boyitiladi va ijtimoiy hayotga moslashuvi ta'minlanadi.

2. Yosh bolalar tarbiyasida milliy qadriyatlarning ahamiyati

Yosh bolalar atrof-muhitdagi hodisalarni tez va oson qabul qiladigan, ta'sirchan bo'lishi bilan ajralib turadi. Shu sababli, milliy qadriyatlar asosida olib borilgan tarbiya bolalarning shaxsiy rivojiga kuchli ta'sir ko'rsatadi.

Milliy qadriyatlar asosidagi tarbiya bolalarda:

- milliy o'zlikni anglash;
- ona tiliga hurmat;
- axloqiy me'yorlarga amal qilish;
- jamiyatda o'zini tutish madaniyatini shakllantiradi.

Bunday tarbiya orqali bolalarda ijobiy xulq-atvor, mehr-oqibat va insonparvarlik fazilatlari rivojlanadi.

3. Milliy qadriyatlar asosida tarbiya berishning pedagogik usullari

Xalq og'zaki ijodi vositalaridan foydalanish

Ertaklar, maqollar, topishmoqlar, tez aytishlar bolalar tafakkurini rivojlantirish bilan birga, milliy qadriyatlarni singdirishda muhim vosita hisoblanadi.

Ertaklar orqali yaxshilik va yomonlik, halollik va adolat tushunchalari bolalar ongiga singdiriladi.

Milliy urf-odat va an'analar

Navro'z, Mustaqillik bayrami, oilaviy marosimlar kabi milliy an'analar bolalarda milliy faxr va g'ururni shakllantiradi. Bayram tadbirlarida milliy liboslar, qo'shiqlar va o'yinlardan foydalanish tarbiya samaradorligini oshiradi.

O'yin faoliyati orqali tarbiya

Milliy o'yinlar bolalarda jismoniy rivojlanish bilan birga, hamjihatlik, do'stlik va mehnatsevarlik fazilatlarini rivojlantiradi.

4. Oila va maktabgacha ta'lim muassasalarining hamkorligi

Yosh bolalarga milliy qadriyatlar asosida tarbiya berishda oila muhim o'rin tutadi. Oila va maktabgacha ta'lim muassasalari o'rtasidagi hamkorlik tarbiya jarayonining uzviyligini ta'minlaydi.

Ota-onalar va tarbiyachilar:

- bir xil tarbiyaviy yondashuvni qo'llashi;
- milliy qadriyatlarga hurmat ruhida namuna bo'lishi;
- bolalar bilan muloqotda mehr va e'tibor ko'rsatishi zarur.

5. Milliy qadriyatlar asosida tarbiyaning natijalari

Milliy qadriyatlar asosida olib borilgan tarbiya natijasida:

- bolalarda milliy ong shakllanadi;
- ma'naviy barkamollik rivojlanadi;
- jamiyatga moslashuv jarayoni yengillashadi;
- vatanparvarlik tuyg'usi mustahkamlanadi.

Bu natijalar kelajakda komil insonni tarbiyalashga xizmat qiladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, yosh bolalarga milliy qadriyatlar asosida tarbiya berish jamiyat taraqqiyoti va milliy o'zlikni saqlab qolishning muhim omilidir. Maktabgacha yosh davridan boshlab bolalar ongiga milliy qadriyatlarni singdirish orqali ma'naviy yetuk, vatanparvar va barkamol avlodni tarbiyalash mumkin. Shu

bois, ta'lim-tarbiya jarayonida milliy qadriyatlardan samarali foydalanish dolzarb pedagogik vazifa hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. – Toshkent, 2017.
3. Avloniy A. Turkiy guliston yoxud axloq. – Toshkent, 2019.
4. Xodjayev B.X. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – Toshkent, 2021.
5. Yo'ldoshev J.G'. Ma'naviy-axloqiy tarbiya asoslari. – Toshkent, 2020.
6. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2019.